

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБОКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 7. јул 2007.

Нова серија, г. XVII, бр. 23

Европска смотра српског фолклора

Дешчанско сребро и ловранска бронза

Фотос: ИВАН ЈАКШИЋ

У Мохачу и Медини прослављени Духови

У Мохачу је и ове године достојно прослављена храмовна слава – Духови.

Празновање патрона древне светиње, 27. маја, протекло је у знаку скромнијег броја српских православних верника, наине, приликом свечаног обележавања Силаска Св. Духа на апостоле у мохачкој српској православној цркви мештанима су се придружили само Срби из Липове и Шумберка. Свету литургију, коју је својим појањем увеличао осмочлани хор студената Богословског факултета из Темишвара, служио је јереј Радован Савић, парох мохачки који је уједно одржао и свечану славску беседу. Он је том приликом говорио о самом црквеном празнику Духовима, а посебно је

нагласио важност хришћанске љубави, слоге, међусобне толеранције.

У цркви, окићеној травом и гранама, затим се плео венац, није изостала ни литија а по окончању свете литургије домаћини Мохачани своје госте, код кућа, угостили су славским ручком.

Вечерње је отпочело у 17 часова а том приликом славу је својим присуством увеличао Његово Преосвештенство епископ будимски Господин Лукијан у чијем друштву су још били и протојереј-ставрофор Михајло Марјанац, парох из Дарде, Републике Хрватске, протојереј Лазар Пајтић, архијерејски намесник, јереј Далибор Миленковић, парох батски, ђакон Зоран Остојић из Будимпеште и наравно домаћин, јереј

Детаљ са светковине у мединској црквеној порти

Храмовна слава у Баји

Овогодишња серија празновања Летњег св. Николе, као храмовне славе, приведена је крају у Баји где су српски православни верници 27. маја достојно прославили патрона своје древне светиње која је сазидана 1775. године и посвећена „Преносу моштију св. оца Николаја у Бари“.

У бајском српском православном храму, где су се окупили месни и околни српски православни верници па и иноверни, симпатизери Срба у граду на Шугавици, свету литургију служио је јереј Јован Бибић, парох сантовачки, администратор бајске парохије који је том приликом одржао и свечану славску беседу. Указавши на примеран живот и дело св. оца Николаја, епископа мирликијског, о. Бибић је подсетио и на један други црквени празник, Духове, будући да се баш тога дана празновао и Силазак Св. Духа на апостоле. Баш зато, администратор бајске парохије своју проповед концептирао је на тај начин да су у њој подједнако значајно место добила оба празника: и присећање „Преносу моштију св. оца Николаја у Бари“, односно Духови.

Хришћани, српски православни верници па и иноверни, били су ганути када је дошло до освећења славског колача и благосиљања кољива.

Тај свечани чин уприличен је у порти древне светиње а овогодишњи кум славе био је господин Владимир Козић, председник Верског и културног удружења Срба у Баји.

Окончањем свете литургије, у оближњем ресторани приређен је свечани славски ручак за који се побринула Самоуправа Срба у Баји предвођена њеним председником Милошем Апићем. Било је и таквих који су се, уместо трпезе љубави у ресторану, определили за ћевале и друге fine залогаје у порти месне српске православне цркве где је свакога радо дочекивао и угостио прошлогодишњи кум славе, угоститељ Милош Угреновић.

А да гостољубивост Бајаца и ове године остане дуго памћена, побринули су се мохачки тамбураши предвођени крунисаним краљем тамбураша Пиштом Пети Ковачем: уз песму и музику, Срби и њихови симпатизери дуго су славили, дружили се ђаскали а на тапет је доспео и скорашњи план Бајаца а то је целокупна реконструкција, чишћење и фарбање оградe месног српског православног храма. Уколико се набаве и на располагању буду сва финансијска средства, онда ће се поменути радови, према предвиђањима, реализовати још током ове године.

Предраг Мандић

Отац Јован Бибић са српским верницима из Баје

Радован Савић, парох мохачки. Приликом вечерња, присутнима у светом храму беседом се обратио и Преосвешћени владика Лукијан који је говоривши о Духовима, проповедању апостола, указао на истинске вредности Христове цркве и лепоте српске православне вере.

Уследило је потом резање славског колача и благосиљање кољива: овогодишњи кум славе био је Душан Мате, председник Самоуправе Срба у Мохачу, а бирано тело Срба у поменом граду предвођено њиме, побринуло се да након вечерња у седишту српске мањинске самоуправе буде уприличен свечани, пригодни пријем којим је испраћена још једна храмовна слава у Мохачу.

И Мединчани су, слично Мохачанима, 27. маја прославили своју храмовну славу „Духове“, мада, истини за вољу, у једином Србима настањеном насељу у Жупанији Толна слава траје два дана па је празновање Силаска Св. Духа на апостоле приведено крају 28. маја.

Мединчанима су се, иначе, ове године у прослављању патрона светиње придружили и Будимпештанци, Батлије, Ковинчани, Виљанчани, Мохачани и Срби из осталих крајева, штавише, дошли су и српски православни верници из Републике Хрватске, пре свега, Борова те и из матичне нам земље Србије.

У лепо окићеној мединској српској православној цркви свету литургију, уз саслужење свештенства, служио је Његово Преосвештенство епископ будимски Господин Лукијан који је том приликом одржао

и свечану славску беседу. Преосвешћени владика се у својој проповеди осврнуо на значај догађаја „Силаска Св.Духа на апостоле“, колико су духовно знање добили апостоли који су ојачани у својој вери наставили проповедање Истине, истинитости Христове цркве.

Наставак свете архијерејске литургије, наравно, није прошао без плетења венаца, литије а окончањем преподневног славског богослужења, домаћини Мединчани су својим кућама повели своје госте како би их код куће угостили, заједнички обавили трпезу љубави.

И током поподнева, на вечерњу које је служио јереј Предраг Хајдуковић, парох печујски, администратор мединске парохије, мештани и њихови гости били су заиста пријатно расположени... То весело расположење, након освећења славског колача и благосиљања кољива приликом којег је кумовао Алекса Сокић са својом породицом – за следећу годину кумства се примио Предраг Мартић из Српског Ковина чији је родитељ, блаженопочивши о. Мирослав Мартић у Медини службовао петнаестак година – настављено је и пред зградом обновљене бивше српске вероисповедне школе која сада функционише као Српски клуб. Засвирао је Оркестар „Весели Удварци“: певало се, играло а славско весеље трајало је до ране зоре што значи да је у Медини и ове године достојно и свечано прослављена храмовна слава – Силазак Св. Духа на апостоле.

П. М.

Дешчани у Темишвару

На позив Савеза Срба у Румунији, Културно-уметничко друштво „Банат“ из Деске 25. маја боравило је у Темишвару где је учествовало на традиционалном „Маратону српске игре и песме“.

Представило се преко 25 фолклорних ансамбала међу којима су хитроноги Дешчани извели „Ибарски Колашин“ кореографију Љубомира Вујчина. Чланови „Баната“ испраћени су бурним аплаузима и ода то им је посебно признање због ко-

реографије коју, због тежине, само веома мали број друштава има на свом репертоару.

Приликом стечасовног фолклорног маратона, публика је имала заиста шта да види и чује а међусобно дружење и размена искустава српских фолклораши из Румуније и Мађарске наставиће се на јесен када ће се у Десци, у оквиру Сабора српске културе у Мађарској, одржати традиционални „Банатски сабор“.

Предраг Мандић

Сусрет мађарских и српских инжењера

Унапредити систем заштите од поплава

У Сегедину је 22. и 23. маја одржан заједнички састанак инжењерских комора Мађарске и Србије са циљем да се на основу прошлогодишњих искустава пронађу решења за унапређење система одбране од поплава на подручју река Дунава и Тисе. Посебно је било речи о ситуацији у пограничном појасу, који се у протеклом периоду показао као једна од критичних тачака у чије обезбеђење је неопходно уложити максималне напоре стручних служби обе земље, рекао је између осталог овом приликом Габор Ковач председник Инжењерске коморе Мађарске:

– Последње поплаве показале су да треба развијати насип, који брани центар Сегедина, а такође и цео одбрамбени систем, јер је водостај прешао рекордни ниво из 1970-е године. Да би се ова инвестиција што боље и економичније спровела треба да се узме у обзир стање на Тиси низводно, испод Сегедина, односно,

у Србији, па чак и утицај Дунава, пошто није свеједно да ли ћемо омогућити несметано отицање воде. Разговарали смо и о мерама које треба предузети на доњем току Тисе, на територији Србије. Проћи ће свакако још неколико месеци пре него што се предложи конкретна техничка решења која ћемо проследити међувладиној мађарско-српској мешовитој комисији.

Председник Инжењерске коморе Србије Јован Деспотовић потврдио је да су се две стране договориле да ће у предстојећем периоду припремити потребан материјал за стварање заједничког пројекта уз евентуалну консултацију стручњака из иностранства. Нарочито ће се водити рачуна о актуелним еколошким захтевима полазећи од чињенице да систем заштите од поплава у многоме утиче и на нормално економско функционисање Србије и Мађарске.

С. М.

Српска самоуправа у Калазу

Помоћ дечјим камповима

Српска самоуправа у Калазу поред обавезне државне помоћи у овој години моћи ће да рачуна и на помоћ локалне самоуправе. Добра вест резултат је одличног резултата постигнутог на конкурс намењеном мањинским самоуправама у месту. То значи да је наша самоуправа у односу на укупну своту од скоро два милиона форинти, ос-

војила 840 хиљада, од чега ће моћи да реализује предвиђени план рада: помагање учешћа ученика из Калаза у раду веронаучног и језичког кампа „Вук Караџић”, обележавање храмовне славе, путовање у Јегру и на славу манастира Грабовца, куповина књига за покретање месне библиотеке на српском језику, итд.

С. М.

Српска самоуправа XIX кварта

Наставак сарадње са побратимљеним Сомбором

Борислав Рус

Српска самоуправа XIX кварта и у овој години наставља активности на пољу организовања културних програма српског карактера па се тако у том делу Будимпеште недавно још једном представило Српско позориште у Мађарској. У оквиру традиционалне манифестације Дани културе, у недељу ће у Кишпешту наступити Културно-уметничко друштво „Табан”, док је у четвртак и петак у пријатељској посети боравио градоначелник побратимљеног града Сомбора, Јован Славковић. Што се тиче летњих програма, као и прошле године планира се размена ђака, што значи да ће ученици из Будимпеште краће време боравити у Сомбору, док ће Војвођани поред мађарске престонице, у наредном периоду обићи и Балатон.

С. М.

Српска самоуправа Пештанске жупаније

Неизвесни услови рада

Након окончања мартовских избора Српска самоуправа Пештанске жупаније одржала је два званична састанка на којима је, како наводи председник Петар Крунић, констатовано да су материјалне околности рада у овој години веома неизвесне и да се изузев обавезне државне помоћи у износу од 640 000 форинти неће моћи рачунати на озбиљнију финансијску подршку од стране Жупаније. За сада нема информација о томе да ли ће и под којим условима до краја текуће године бити објављивани конкурси. Ако се то и деси, да би могло равноправно да се конкурише неопходно је уложити минимум 10 посто почетног капитала, што додатно компликује ионако неизвесне услове рада.

Петар Крунић

У међувремену формиран су одбор за финансије и одбор за спорт и културу, али до састанка са руководством Пештанске жупаније и поред вишеструког инсистирања још увек није дошло. У сличној ситуацији налазе се и остале три мањинске самоуправе: ромска, словачка и бугарска, којима је до 1. јуна Жупа-

нија требало да обезбеди седишне просторије. Иако се то до сада још увек није догодило, чланови наше самоуправе ипак се надају да ће у наредном периоду доћи до неког конструктивног решења, што би пружило основ за озбиљније планирање програма рада.

С. М.

Српска самоуправа у Будимпешти

Амбициозни планови, пуно посла

Српска самоуправа у Будимпешти 30. маја одржала је четврто редовно заседање у овој години. Председник Борислав Рус на почетку је поднео извештај о раду у протеклом периоду у којем је поред осталог навео успешну реализацију неколико природних културног и верског карактера: Дан српског филма, 1956. година у огледалу српских књижевника у Мађарској, финансијска помоћ за обележавање Ђурђевдана... Потом се осврнуо на учешће ССБ у раду Скупштине главног града и досадашње могућности конкурисања, а на дневном реду била је и модификација статута у складу са најновијим законским изменама.

Затим је прихваћен план рада за ову годину у којем значајан део обухвата обележавање неколико великих верских празника (Видовдан, Дан сеобе, Српска нова година), као и успостављање чвршће и сврсисходније сарадње са кварталским српским самоуправама. У том смислу планира се пружање одговарајуће правне и финансијске помоћи, а при крају године састанак са бирачима.

Што се тиче културних манифестација предвиђено је обележавање 125-е годишњице од открића обртног магнетног поља, изложба о делу Борислава Пекића у сарадњи са Централноевропским институтом и

Библиотеком града Београда, потом и о Милошу Црњанском, Ђури Јакшићу, Доситеју Обрадовићу... И у овој години велики акценат биће стављен на развијање сарадње са матицом (Београд, Нови Сад, Сомбор) и српским заједницама у околним земљама, па се тако планира посета Србима у Босни (Пале, Бањалука), Хрватској, Румунији и Аустрији.

Поред континуираног помагања активности српске школе, на јесен је предвиђено одржавање „Пештафеста”, фестивала документарног филма Срба ван матице. У наредном периоду очекује се почетак рада првог градског интернет радија на српском језику, чији је студио смештен у просторијама Текелијанума. Средствима оствареним путем конкурса планира се објављивање издања различитог карактера (знаменити Срби у Будимпешти, историјска демографија, хронологија историјских збивања, сећања Бошка Колунџије...).

Према оцени Борислав Руса, за ефективан почетак рада Самоуправа у овом изборном циклусу требало је да прође скоро два месеца, јер је било неопходно да се премости велики број административних препрека и различитих формалности, што је у великој мери успорило њен рад.

С. М.

Успеси наших фолклораша на Европској смотри српског фолклора Дешчанско сребро и ловранска бронза

Српски ансамбли из Мађарске настављају свој успешни поход... И даље се налазе у самом врху најбољих фолклорних друштава у Европи а да је тако потврђују сјајни пласмани, постигнути на 12. Европској смотри српског фолклора у Врбасу: Културно-уметничко друштво „Банат“ из Деске освојило је сребрну плакету, док је Културно-уметничко друштво „Ловра“ из истоименог насеља одмах на свом првом међународном наступу награђено брончаном плакетом. Браво и честитке за оба два наша ансамбла. За сјајне фолклораше из Поморишја и са Чепелске аде који су се 26. и 27. маја текуће године у граду у срцу Бачке представили на најбољи могући начин и најбољем издању.

У веома јакој конкуренцији, иначе, такмичиле су се чак 32 фолклорне групе из девет земаља: своје умеће и вештину показали су око 1500 учесника из Шведске, Француске, Швајцарске, Аустрије, Немачке, Словеније, Хрватске, Румуније и Мађарске а у ревијалном делу програма учествовали су гости из Америке, чланови Културно-уметничког друштва „Опанчићи“ из Њујорка.

Традиционалну манифестацију, која је приређена у Центру за физичку културу „Драго Јововић“, након поздравних речи Стојана Бошкова, председника Савеза аматера Србије и мр Жељка Лаиновића, председника СО Врбас, отворила је мр Милица Чубрило, министар за дијаспору Републике Србије која је истакавши многобројне задатке свог министарства између осталог подвукла следеће: „Веза између матице и дијаспоре је веома важна и ми сматрамо да ови млади људи, учесници смотре јесу првенствени промотери наше земље, нашег културног наслеђа!“

Част да отвори дводневно такмичење најбољих српских фолклорних ансамбала припала је Културно-уметничком друштву „Бранко Радичевић“ из Дарде, Републике Хрватске, које се представило „Српским барањским играма“. Још првога дана, као девети по реду, на велику позорницу прозвани су били и чланови Културно-уметничког друштва „Ловра“ из истоименог насеља. Млади Ловрани, којима је то био први међународни наступ, праћени сјајним оркестром „Дунавски бисери“ под руководством Предрага Алексова, вешто су одиграли „Игре из Пчиње“, кореографију Марка Мићића који је по завршетку наступа овако оценио извођачку умеће ловранских фолклораша: „Имајући у виду да Ловрани први пут наступају на већој, озбиљнијој међународној манифестацији, задовољан сам. Иако су игре из Пчиње технички компликоване, лепо су одиграли, лепо су певали а и оркестар је био на нивоу. Све у свему, задовољан сам.“

И Душан Кашанин, члан ловранског културно-уметничког друштва, након наступа осећао је задовољство:

КУД „Банат“ из Деске

„То је наш први наступ на Европској смотри српског фолклора. Мислим да је природно да смо пре наступа имали трему, но сада тако осећам да смо успешно одиграли нашу кореографију и надам се неком признању.“

Прво међународно гостовање Ловрана, уједно први дан такмичења фестивала пропратила је и четрдесеточлана делегација састављена од обожавалаца српског фолклора из Калаза, Помаза и Чобанца. Вагнени поборници српских народних игара и песама из поменутих насеља, допутовали су посебним аутобусом и нису зажалили што су се бар на један дан скрасили у Врбасу.

И у наставку фестивала доминирале су лепе игре, квалитетне кореографије – у међувремену, Ловрани, слично осталим ансамблима, представили су се и на слободној позорници – а окончањем првог такмичарског дана на главном тргу града уприличена је забава до зоре: за весело расположење младих, српске омладине из дијаспоре побринуо се „Мегамикс бенд“ којем се прикључио и Трубачки оркестар Фејета Сејдића.

Надметање најбољих српских фолклорних ансамбала настављено је 27. маја у недељу, но још пре тога у једној од сала зграде у суседству Центра за физичку културу одржан је форум с циљем да осветли положај српских народних игара и представи рад Центра за изучавање народних игара. Директор поменуте установе др Оливера Васић са жаљењем је констатовала да управо они којима је био намењен скуп, нису се појавили, но зато је с поносом истакла да од 1990. године, откада ради центар, записано је 950 игара, издато је 28 приручника, објављен је и ДВД са 57 игара Централне Србије која је, према речима стручњака, неправедно запостављена бар када се ради о избору игара од стране разних културно-уметничких друштава.

А она су, након дефилеа по граду, у оквиру другог такмичарског дана, наставила приказивање богатства српског фолклора а међу поменутих ансамблима нашло се и Културно-уметничко друштво „Банат“ из

Деске. Дешчани су, пети по реду, извели „Божићне обичаје из Деске“, кореографију Љубомира Вујчина. Наши фолклораши из Поморишја поново су доказали на који начин треба чувати и презентовати изворност, истинске вредности локалне фолклорне грађе: одевени у старинске ношње, чак три генерације су на бини играле и певале, а и овом приликом музичку пратњу обезбедио је Оркестар „Банат“ на челу са Стојаном Брцаном.

Кристифор Брцан, уметнички руководилац Дешчана овако је оценио учинак свога ансамбла: „Трудили смо се да кореографију одиграмо за нашу душу како смо то и мислили и чини ми се да смо у томе и успели. Добро смо се осећали на бини и нико нисмо разочарали. Једноставно радимо оно наше што смо научили, како смо научили и што нам добро пада.“

У сваком случају, жирију у саставу Др Драгослав Цацевић, кореограф, председник жирија, Др Оливера Васић, етнокореолог, Др Јасна Бјеладиновић-Јергић, етнолог, Др Мирјана Закић и Милан Андријанић, кореограф, добро је пало одгледати све игре а потом је напустио халу Центра за физичку културу како би сумирао виђено и донео соломонску одлуку коју је увек тешко донети, поготово ако се такмиче бројне одличне кореографије.

И док је жири расправљао, дотле је на слободној позорници, поред базена, засвирао Мегамикс бенд. Нажалост, време није било наклоњено организаторима па је проглашење резултата одржано у великој сали Центра за физичку културу где је спроведен такмичарски део фестивала. Већ на самом почетку свечане завршнице саопштено је да је Културно-уметничком друштву „Банат“ из Деске, за кореографију најближу изворном народном стваралаштву одлуком жирија додељена специјална награда Савеза аматера Србије. Специјална признања дата су и за најбољу музичку обраду, најбољи оригинални костим, најбољи реконструисани костим, најбољи инструментални дует, најбољи оркестар и најбољу певачку групу.

Одмах затим, уследило је обело-

дањивање пласмана... Према одлуци стручног жирија, подељено је осам бронзаних плакета а међу бронзаним фолклорним друштвима нашло се и Културно-уметничко друштво „Ловра“. Штета што је у званичном јавном навођењу учињен један мали пропуст, наиме, водитељ програма је баш Ловране заборавио да помене па се о сјајном успеху младих са Чепелске аде сазнало тек на крају фестивалске манифестације.

Ма како било, успехом Ловрана био је одушевљен и начелник села Љубомир Алексов: „За мене они су били најбољи... Веома ми је драго због успеха групе, уједно желим да се захвалим свим женама које су жртвујући своје слободно време шиле ношње а такође захвалност заслужују и сви они који су допринели да ово друштво поново оживи, уздигне се. Просперитет и развитак ансамбла нипошто неће зависити од материјалних потешкоћа, наиме, село ће максимално подржати ансамбл и увек ће стајати уз њега.“

Напетост је било и за време саопштавања дванаест добитника сребрних плакета: на нашу огромну радост, и ове године Културно-уметничко друштво „Банат“ из Деске награђено је, овом приликом сребром и тако наставило сјајну серију успеха на Европским смотрама српског фолклора. Кристифор Брцан, председник Баната овако је оценио још једно лепо, сребрно признање свог ансамбла: „Задовољан сам између осталог и зато јер смо од стручног жирија добили специјално признање за најизворнију кореографију. Мислим да су разлике међу друштвима мале а то се одразило и у бодовима. Важно нам је да смо поново били у шпицу и да смо играли најизворније. То за нас пуно значи.“

Што се тиче златних плакета, зато су добили седморо а одлуком жирија, апсолутним победником 12. Европске смотре српског фолклора проглашен је АКУД „Младост“ из Темишвара, Румуније. Овогодишњи победници су, дакле, Срби из Темишвара а пре него што било ко помисли да ће се догодине ићи у Румунију да кажемо и то да ће се следеће године Европска смотра српског фолклора одржати у Српском Сарајеву, Републици Српској.

У сваком случају, овогодишња европска фолклоријада била је на нивоу а то је нагласио и сам председник жирија Др Драгослав Цацевић: Ми смо веома задовољни. Ансамбли су показали зрелост, уметничко достигнуће, аутентичност... Фолклорне групе из Мађарске су стандардно добре, оно што смо подели од њих указује на квалитет. Ловрани, којима је то како смо чули био први наступ на Европској смотри српског фолклора, добро су одрадили кореографију и надам се да ће савладати почетну трему а код Дешчана већ смо навикли да су јако добри. Све у свему, позитиван помак је уочљив и већи део ансамбала је био у врху квалитета.“

Квалитет је, дакле, доминирао и код наших фолклорних ансамбала из Ловре и Деске којима и овим путем честитамо на сјајним пласманима и желимо и надаље успешан рад на пољу чувања и неговања српског фолклора!

Предраг Мандић

Зорица Јурковић, глумица Српског позоришта у Мађарској

Едит Пјаф – први пут међу Србима

Премијера представе „Мостови Париза” Српског позоришта у Мађарској, остаће упамћена најмање из три разлога. Прво, животна прича славне француске певачице Едит Пјаф је прва монодрама коју је на своје позоришне даске поставила уиграна екипа овог театра.

Друго, могло би се рећи да су те даске по први пут заиста њихове. Јер, представа је изведена у још увек неадаптираној, али за гледаоце, како рекоше, „некако новој” просторији КДЦСМ у Нађмезе улици, вешто прилагођеној театарским потребама.

Треће, можда и најважније: Срби у Мађарској сада могу бити потпуно сигурни да у својој средини имају зrelu глумицу, способну да се успешно носи и са највећим изазовима позоришне уметности. Уз нему, али драгоцену подршку „свирача из Ђошка”, Милана Руса, (он и Петар Милошевић су коредитељи и коаутори драмског текста), Зорица Јурковић је три вечери заредом суверено владала сценом – просторно малом, али њој сасвим довољном да нам покаже своје раскошно умеће. Не само глумачко, него сценско, у најширем смислу те речи. Јер, монодрама са примесамa мјузикла је жанр који од свог актера захтева особине и таленте комплетног сценског уметника: глуму, лични шарм, музикалност и добре гласовне могућности, способност посредне комуникације са публиком. А све то заједно, производи осећај који гледаоци често дефинишу као „нешто у ваздуху”. Управо то „нешто”, Зорица је више од сат времена, сама, истим интензитетом слала у гледалиште. Колико је то тешко, знамо из искустава неких великана нашег и туђих глумишта, који и сами признају да им такав подвиг не полази увек за руком.

Чини се да је за тријумф Зорице Јурковић, можда и на изненађење ње саме, било пресудно управо оно што је за глумце често непремостива препрека: способност сједињења две потпуно различите енергије и два међусобно супротна сензибилитета – њеног и Едит Пјаф. За довођење таквих различитости у идеално јединство не постоји рецепт. Он се тражи у осами, у мраку позоришне сцене, често и у немирним сновима,

у неком унутрашњем суочавању глумца са ликом који усваја, лицем у лице. Тај тренутак можда јесте најтежи, али је сатисфакција огромна: успела представа! Зорица Јурковић је ту сатисфакцију, без сумње, добила.

– Да будем искрена, јако је тешко бити Едит Пјаф, макар и на сат времена, пошто на сцени треба оживети личност за коју са сигурношћу могу рећи да је била велика. Осим тога, ја у животу нисам прошла кроз њено искуство: никада се нисам дрогира-ла, нисам била алкохоличарка, нити сам била славна певачица. Покушала сам зато да се сетим неких својих успеха, које се могу везати за њене. Рецимо, онда када говори о смрти своје девојчице... Сетила сам се пар својих познаница којима се то исто догодило и са којима сам раније разговарала да ли се то на неки начин може потиснути из сећања, макар и за тридесет година. То је онда у извесном смислу било и моје искуство, мада, хвала Богу, ја нисам изгубила дете. Када су ми те жене говориле о својој деци неколико година после њихове смрти, тада већ нису плакале, али када би споменуле да их више нема, сузе би се увек појавиле. Тада сам схватила да се таква трагедија може преживети, али да се о њој не може говорити без суза.

Реч је о представи која осим добре глуме захтева и исте такве гласовне могућности, а ви сте се и са једним и са другим сјајно изборили. Одакле црпите певачку кондицију?

– Да будем искрена, и то ми је било јако тешко, пошто ја никада нисам учила певање. Нисам школовала свој глас, а те песме су тешке. С једне стране, тежак је и тај стил певања и он ми је задао много муке током припремања представе. На почетку ми је Милан Рус стално скретао пајну како није циљ да те песме лепо отпевам, него да се што правилније изражавам. У песмама Едит Пјаф текстови су врло битни и публика треба да их разуме, а при томе су шансоне теже за певање од неких других жанрова. Зато можда у неким од ових песама и нисам дошла до изражаја као певачица, јер ми је било важно да публика разуме оно о чему певам.

Упркос досадашњем богатом позоришном искуству, први пут вам се догодило да сте на сцени током целе представе сами, више од сат времена. Да ли је монодрама тежа за извођење у поређењу са осталим жанровима?

– Нисам ни слутила колико је тешко када је глумац све време сам на сцени. У углу је, додуше, био Милан Рус у улози хармоникаша, али сам у глуми и у целој тој причи била сама. Приватно, мени као Зорици Јурковић је пуно значило што Милан тамо седи, јер се дуго познајемо и његово присуство ми је уливало сигурност. Можда сам у неким песмама испала из ритма који смо увежбавали, али је то због тога што у мом случају оне увек производе другачије емоције. Можда ћу их следећи пут отпевати сасвим другачије. То Милан зна и може да ме прати. Јако је важно да глумац зна да му његов партнер, који седи у углу и свира, даје подршку и на тај начин.

Колико сте дуго радили на овој представи? Судећи по сигурности са којом сте наступили, стиче се утисак да је то трајало прилично дуго и да сте се до детаља упознали са животом певачице коју глумите?

– Слушала сам њене најпознатије шансоне, али никада нисам била обожававац Едит Пјаф. Међутим, пошто ми је недавно био рођендан, многи пријатељи су ми куповали ЦД-ове са њеним песмама, знајући да припремам ову представу.

Живот Едит Пјаф ми је био врло мало познат до пре две године, када сам први пут сазнала да ћу вероватно радити ову представу. Њен дневник, односно књигу на основу које је настао текст наше представе, прочитала сам пре годину дана и већ тада сам знала да ће то бити велики залагај за нас. Када прочита ову књигу, читалац не може да је се ослободи лако, јер животни пут кроз који је проша Едит Пјаф превазилази могућности просечног човека. Не верујем да је још неко на свету имао живот сличан њеном.

Колико вам је овај посао отежавала околност што иза Едит Пјаф није остало много видео записа?

– Та околност ми је била отежавајућа, мада једна глумица у будимпештанском позоришту *Камера синхаз* већ двадесетак година игра представе посвећене Едит Пјаф. Раније је то била једна представа са више глумаца на сцени, а сада она игра монодраму. Међутим, мислили смо да не би било добро да током припремања ове представе погледам како то она ради, због тога што би ме то можда омело у намери да се Едит Пјаф на позорници појави преко мене. Није ми намера била да копирам ову славну певачицу, већ да се Зорица Јурковић увуче у њену кожу, без претензија да је имитира.

Међутим, радозналост је ипак била јака, па сам недавно на интернету погледала пар кратких снимака Едит Пјаф. Мислим да сам чак савладала и неколико њених карактеристичних покрета.

На почетку сам била јако несигурна и пробе су биле врло тешке, зато што никада раније нисам играла овај жанр. Тешко је било одлучити да ли да глумим лик који тог тренутка проживљава све оно о чему у представи говори, или да то изгледа као сећање Едит Пјаф. Није било лако пронаћи ту границу, и током припремања представе често смо о томе водили расправе. Са друге стране, ради се о женској особи, о женској енергији и емоцијама, а ја сам представу спремила са мушкарцима.

Вероватно нисте навикли да се публици представљате на тако малој сцени као што је ова у Нађмезе улици. Како вам изгледа то ново искуство?

– Та просторија ми је много значила, јер сам у њој почела да радим са *Сунцокретом* и осећам се као код куће. Мислим да овај жанр и захтева тако мали простор. Дакле, све је било идеално у том смислу. Наравно, прилике у том простору још нису праве позоришне, али мислим да су

се сви који су дошли да виде представу изненадили да је то ипак једно позориште. На томе су много радили и Милан Рус и Лајош Мезеји, јер није било лако од једне оронуте просторије направити позоришну салу.

Да ли је публика на крају представе реаговала онако како сте очекивали?

– Нисмо могли да претпоставимо како ће публика да реагује, зато што Српско позориште у Мађарској до сада није имало на репертоару овакве представе. Међутим, добила сам пуно честитки и чула неке јако лепе речи о којима бих сада тешко могла да говорим без суза. Ту су и неке прелепе поруке које ћу увек чувати у свом телефону.

Драган Јаковљевић

Тринаесто Табанско вече

Стара гарда и нова лица

„С тани Радо, бела Радо...” заорило се и заплесало пред препуном салом Дома културе МОМ, у будимпештанском XII кварту, 2. јуна ове године, у вечерњим часовима – започело је још једно Табанско вече. Игре и песме из Лесковца и Поморавља, изведене у кореографији Милорада Лонића, пребациле су нас на сунцем обасјани југ Србије и одмах на почетку створиле сјајну атмосферу, какву и очекујемо од Табанске вечери.

Добро је што у нашој заједници још има традиционалних приредаба које током година не губе свој садржај и не прелазе у пуку рутину, него из године у годину надмашују себе, рађајући нове вредности, не укиселе се као лоше вино, него, напротив, добијају на квалитету. Можда је најбољи пример за такву врсту манифестација управо Табанско вече, а разлог због чега је то тако лежи у силовом ентузијазму самих Табанаца, у њиховој искреној љубави према игри и дружењу, у квалитету ове зједнице зване КУД Табан која се држи на окупу, упркос годинама, обавезама, и безбројним разлозима „здравог разума”.

Припадници „старе гарде” Табанаца стасали су у играче још за време „легендарне” СХГ, Кричека и његовог фолклорног ансамбла, и – мада се годинама плашимо да ћемо их изгубити са наше фолклорне сцене – они увек изнова излазе на бину и показују своје све истанчаније играчко умеће. Поред њих у редове Табана постепено улази и млађа генерација, која има прилике да учи од старијих, и напредује убрзаним темпом. Заиста је било лепо видети како се припадници старије и млађе генерације на бини уклапају у тако савршену целину.

Савршену целину је чинило и само Табанско вече, чија нам је структура већ годинама добо позната, али уједно и тако добро осмишљена да нема нарочитог разлога за њену измену. Пројам је структуриран у једнаест тачака и конципиран тако да се између сваког наступа „великих” убацује или један музички блок или наступ подмлатка, оних ученика Српске основне школе у Будимпешти које је Анита Вуковић Накић већ „заразила” фолклором и лепо обучила за наступ на Табанској вечери.

„Ми смо деца весела”, био је назив првог „дечјег блока”, и општи је утисак да наши најмлађи школарци заиста лепо напредују: дугу и не баш једноставну кореографију одиграли су без веће грешке, у добром ритму, увесељавајући не само своје родитеље него и преосталу публику.

„Игре из околине Пирота”, у кореографији Драгана Ковачевића, одвеле су нас још даље на југ Србије, а тамо нас је задржао и одлични оркестар „Бело платно” из Београда, извођењем традиционалне музике из јужне Србије и Македоније.

Ватрена херцеговачка посковица „Линђо” добро је ознојила и задихала Табанаце али је и побрала, чини се, најбурније аплаузе публике. Игра препуна енергије, весела и враголија, била је једна од врхунских тачака тринаесте Табанске вечери.

Након тога уследио је наступ старије дејче групе, која је извела игре из околине Мачве. И ове наше школарце је припремила Анита Вуковић Накић, а на основу оног што смо видели није искључено да неке од те деце за пар година видимо на сцени међу одраслим Табанацама.

Сплет игара и песама из Крајишта, у кореографији Славице Михаиловић, под називом „Море на сред село...”, био је још један у низу успешних тачака богатог програма, а након тога на сцену је ступио нашој публици добро познати оркестар „Бидо” из Бечеја, са којим КУД Табан већ дуги низ година остварује веома успешну сарадњу (ове године су заједно наступали и на Палма де Мајорки).

После Бечеја уследиле су игре из пчињског краја у кореографији Саше Богуновића, па још један наступ групе „Бело платно” и на крају „Шопске игре” у кореографији Драгомира Вуковића – отплесане два пута, на бис, као што смо то већ навикли. Добро је што се неке ствари не мењају.

Руководилац КУД-а Табан Душан Вуковић, на крају вечери се срданим речима захвалио и публици и гостима који су својим присуством увеличали тринаесто Табанско вече, поделио поклоне и захвалнице руководиоцу оркестра „Бидо”, Мирославу Силашком, и хармоникашу Крунославу Кићи Агатићу, а након тога је – уз игру и песму на бини – започео неформални део дружења, са грљењем, љубљењем, честитањима и свим осталим што се дешава у оваквим празничним приликама.

Сала премала, а успех огроман, могао би да буде резиме овогодишње Табанске вечери, уз опаску да је ово био можда и најзрелији досадашњи наступ наших Табанаца. Лакоћа и истанчаност покрета, искрено уживање без видног напрезања, право и искрено уживање у игри, једна врста слободе у строгим оквирима кореографије јесте одлика само оних играча који су, вежбајући упорно дуги низ година, досегли онај степен артизма на којем правила и прописи више не спутавају и ограничавају уметнике, већ им само дају простора да покажу своје умеће. Надамо се да она „шопска” на крају није била последња, и да ће деца „старијих” Табанаца, која се ових година рађају у све већем броју, имати прилике да виде своје тате и маме на сцени, још многаја љета.

Милан Степанов

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (68)

Напад Угарске

Погибија Душановог византијског савезника Сиргијана пореметила је планове српског владара. Сиргијан је својим искуством, а и везама које је имао у Царству, могао осигурати даље успехе. Без његове помоћи се није могло ни помишљати на освајање Солуна. Али није Сиргијанова погибија била једини разлог што је краљ Душан обуставио даље ратовање против Византије. Његовој држави је, наиме, запретила изненадна опасност од угарског краља Карла Роберта па је Душан морао похитати да брани северне границе Србије.

Није био у лакој ситуацији ни цар Андроник III па су се обе стране показале спремне на преговоре. Двојица владара састала су се 26. августа 1334. године недалеко од Солуна и водили преговоре о миру. На основу мировног уговора Срби су од освојених градова задржали Прилеп, Охрид и Струмицу, што је значило знатно проширење државне територије.

Карло Роберт је још 1320. повратио некадашње угарске територије јужно од Саве, а сад је искористио прилику што је српски владар ратовао на југу у продро у северне делове његове државе. Пошто је закључио мир са царем Андроником III, Душан је кренуо против непријатеља на северу. Изгледа да је Карло Роберт био изненађен брзом противакцијом краља Душана, јер кад су српски одреди стигли до Жиче, угарска војска је у нереду и паници почела да се повлачи према северу. У насталом метежу се велики број војника утопио кад су прелазили Саву код Београда. У том рату као угарски савезник учествовао је и босански бан Стјепан II Котроманић, чији су великаши Ружир и Милтен Драживојевић прешли на Душанову страну.

Протеривање угарске војске преко Саве није донело трајан мир на северним границама. Погранична четовања су се наставила и наредних година, а 1338. и 1339. Карло Роберт је поново водио рат против Душана. Изгледа да су тих година Срби прелазили Саву и у Срему водили борбе са Угрима.

Карло Роберт је имао подршку папске курије у рату против „шизматика“ па се још и последње године своје владавине налазио на ратишту према Србији. Исте, 1342. године преминуо краљ Карло Роберт је наследио његов син Лајош I (1342 – 1381), који је наставио очеву освајачку политику према југу. Српски краљ Душан је његове акције осујећивао нападима на јужне територије угарске државе. Иако су те борбе трајале више године, за српску страну су имале споредан значај јер је пажња краља Душана била усредсређена на даља освајања византијских области.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

(По)сматрање по звучности

Не знам зашто се међу обичним светом мисли да су амбасаде цветне оазе мира и спокоја, да се по њиховим одајама по васцели дан шеткају неки отмени људи у скупим тоалетима и оделима, да се предвече служе батачићи и јаја ретких птица и отварају флаше шампањца са неким чудним, нама никада виђеним етикетама.

Ако гимназијалце упитаи шта би желели да буду кад још мало порасту, сумњам да барем трећина неће у глас викнути: аташе у некој амбасади!

Ако ме сећање не вара, и у мојим средњошколским данима је било тако. Радно место амбасадора никоме није ни падало на памет, због широко распрострањеног уверења да је реч о некој титули која се стиче рођењем. Племићкој, дакако. Томе је ваљда кумовала она „екселенција“ испред назива тог радног места, за коју смо мислили да је нешто попут величанства, височанства и осталих „чанстава“. Али аташе, ммм... Јесте да нам је и то, као и екселенција, звучало и страшно и отмено, али је ипак у ушима одзвањало некако мекше и није производило никакво штречање. Штавише, веровали смо да, за разлику од амбасадора који су ваљда принуђени да се друже само са крунисаним и осталим главама већег калибра, аташе имају много ширу лепезу избора свог окружења: глумци, певачи, писци, сликари и бојми свих могућих фела.

И да ти не растежем причу, рећи ћу ти само да је барем половина мојих одељењских другарица и другова желела да живот проведе изграјући баш на том послу. Ја додуше нисам, али како је живот одмицао, све се више испостављало да ћу имати прилике да најзад упознам барем једног аташеа. Први којег сам срео пре подоста година, по свом доласку у Мађарску, беше сасвим обичан човек. Какво разочарење. И замисли како се сав мој пређашњи пубертетски свет срушио када ми је рекао да су ми врата установе у којој ради увек отворена, јер је то „наша заједничка кућа“. Молим? Какав је то аташе који новинарску боранију тако олако позива тамо где, макар и понекад, залазе крунисани? Али добро, рачунам, овај је сигурно неки изузетак. Његов наследник ће, ваљда, знати како треба да се понаша.

И опет се преварим. Наследице су га две даме, једна за другом, не зна се која од које срдачнија. Зову, обилазе, нуде помоћ... Једну од њих смо чак од милоште звали „мањинска мајка“. Да, драга моја, била су то лепа времена... Зашто ти све ово пишем? Стрпљења, молим. До петка.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

„У раскораку“

Културни догађај који је обележио ово београдско пролеће је свакако изложба „У раскораку“ на којој је представљено петнаест британских уметника млађе генерације. Реч је о заједничком пројекту Британског савета и Музеја савремене уметности из Београда који је три године припремао ауторски тим – Каролајн Даглас из Велике Британије и Синиша Митровић, Бранислав Димитријевић и Јелена Весић из Србије.

Смело промовишући нову генерацију уметника, изложба „У раскораку“ се не заснива на сензационализму и уметничким звездама мада учествују и два уметника, Цереми Делер и Ци-лијен Веринг, лауреати престижне Тарнерове награде. Интригантни наслов изложбе „У раскораку“ осликава рецентну уметничку праксу, а поднаслов „Измештање, саосећање и хумор...“ ближе лоцира угао сагледавања слике *креативне* Британије.

Негде у старом крају

„Жао ми је што нисам мало раније дошао, да ухватим од тог посебног духа и атмосфере која овде влада, јер је Позорје за мене исто што и Дубровник... Два једина позоришна фестивала са посебном атмосфером. Сетио сам се оних лепих времена када је све било некако људски топло, божанствено...“ Оваквим размишљањем, изреченим 31. маја, на крају јавног интервјуа на Великој сцени Српског народног позоришта, глумац Раде Шербеџија опростио се од фестивалске публике која је скоро два сата, нетремице, пратила прво пројекцију филма „Краљ Лир – Повратак“

редитеља Данила Шербеџије, а потом и разговор који је са оцем и сином Шербеџијом, поздрављене дуготрајним аплаузом, водио позоришни критичар Феликс Пашић.

Коментаришући део филма који је снимљен у Лици, где се у кадру види и једна оронула кућа са велелепним зеленим, брдовитим пејзажем испред, Раде Шербеџија је рекао: „Немам времена да идем сада у Лику. Али, планирам да у шљивику, изнад ове нове куће која у филму делује разрушено, тамо где нам је некада била стара кућа у коју је ударио гром, направим једну кућу и правим ракију... Један ујак ми је умро, а други је жив. Брат од стрица, Душко, био је овде избеглица, вратио се пре пар месеци и пре петнаест дана се обесио. Извињавам се на овој приватној опасци, тек да се употпуни слика.“

„Горски вијенац“ на филму

У току су припреме домаћег филма „Горски вијенац“, модерне адаптације истоименог епског спева Петра Петровића Његоша, који ће режирати Јована Токић и Лазар Бодрожа, студенти четврте године Факултета примењених уметности у Београду.

Филмски „Горски вијенац“ ће сликати колективну схизофренију и моралне немире који потресају народ пред рат. Емоције које проистичу из тога су универзалне, што је један од кључних мотива за екранизацију овог дела, истичу аутори филма.

„Горски вијенац“ је епско дело импресивне теме. Говори о предратном стању и о емоцији уочи рата, која је најмучнија. У филмовима су најчешће описиване ратне или послератне емоције, а ретко када предратне. Ово ће бити прича о једном човеку и његовом двоумљењу пред рат – истакао је Лазар Бодрожа, сценариста и коредитељ филма.

...И

ТАЧКА

Врба. Врба коју је песник М. засадио испред своје зграде, још као мајушну, нејаку стаблику, порасла је неочекиваном брзином, и овог лета већ даје озбиљан хлад, за који је у ботаници неки песник мислио да га он ионако неће доживети, а сада, ето, седи испод своје захвалне врбе, ужива у њеном хладу, слуша шуштање њене свеже, зелене крошње и осећа задовољство као добар отац који је извео своје дете на прави пут и сада ужива у благодетима уложеног труда, помало изненађен, јер је раније мислио да од овог неваљалог детета ионако ништа неће постати.

Општенародно весеље. Општенародно весеље завладало је градом Б, захватило све његове становнике, пошто је једна њихова суграђанка, до тада потпуно непозната певачица, победила на Великом такмичењу у певању, људи су преплавили булеваре и паркове, махали су градским барјацима, и били радосни као да су они сами стајали на бини са микрофоном у руци и побрали награде и аплаузе, неки од њих су чак умислили да и они поседују певачки дар, па су своје суграђане забављали импровизованим сонговима, певао је цео град, док је песник М. ужурбано паковао кофере, спремајући се да се на дуже време пресели на неку оближњу планину, по могућству у неку сасвим забачену пећину коју ни планински медведи више не посећују, јер – ко зна – можда су ових дана и они пропевали.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАЊУ**На корак до хашког бегунца Ратка Младића**

Изгледа да је нова српска влада прионула на посао. Ухапшен је Здравко Толимир, трећи са листе најтраженијих хашких оптуженика, одмах иза Радована Караџића и Ратка Младића. Бивши генерал Војске РС, да иронија буде већа, ухапшен је од стране полиције РС, док је преко Дрине бежао из Србије, где се скривао свих ових година.

Здравко Толимир је у време рата био начелник Генералштаба Војске РС за безбедност и један од најближих сарадника тадашњег команданта Главног штаба Војске РС Ратка Младића. За генерала Толимира се верује да је и после рата остао један од кључних Младићевих сарадника, овог пута у његовом скривању од Хашког трибунала. Према неким изворима, та сарадња прекинута је пре око годину дана од када се Толимир и Младић скривају одвојено.

На суђењу за злочине у Сребреници, у Трибуналу се чуло да је Толимир 21. јула 1995. након што је убијено више од седам хиљада Бошњака, писмено затражио од генерала Радивоја Милетића да му се одобри коришћење хемијског оружја, како би разбио упоришта Армије БиХ и сугерисао да треба ударити на избегличке колоне како би се муслимански борци присилили на предају.

Мада не може да замени хапшење Ратка Младића, ова последња испорука наишла је на опште одушевљење у Бриселу и шире, јер по-

казује да је српским властима стало да нешто конкретније ураде по питању сарадње са Хагом. Зли језици тврде да је акција била директно у вези са посетом Карле дел Понте, која је 4. јуна допутовала у Београд. Главна тужитељка Хашког трибунала 18. јуна подноси извештај Савету безбедности у којем ће сада, ваљда, бити и нека лепа реч о српској сарадњи с Трибуналом.

Колико је ово питање битно за Србију говори и изјава потпредседника Владе Србије Божидара Ђелића, који каже да ће степен и брзина развоја земље зависити од сарадње са Хашким трибуналом. „Није Србија ушла у проблем зато што је инфлација била шест или осам одсто прошле године, него зато што није изручен генерал Младић”, казао је Ђелић и као такође важне приоритете означио успостављање праве везе са међународним финансијским организацијама и одвајање решавања статуса Косова од осталих питања, а нарочито од приближавања Европској унији.

Да се нешто заиста догађа, и да никада нисмо били ближе решавању случаја Младић, сведоче и нови ветрови који дувају из његовог најтврђег упориште – Војске Србије. Тако начелник Генералштаба Војске Србије Здравко Понош каже да је „то посао који мора да се заврши” и да народ више не може да буде талац једног човека.

Нови министар одбране Србије Драган Шутановац, такође је дао обећање да ће решавање односа са Хашким трибуналом бити један од његових приоритетних задатака и да ће усмерити „све потенцијале ка решавању тог питања”. Само прошле недеље у Србији је извршено пет полицијских акција потраге за Ратком Младићем. Још увек без резултата.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Заостравање односа између Русије и Вашингтона

Повратак хладног рата међу суперсилама?

Узајамне критике и нетрпељивост између Русије и САД као да расту како се приближавају два сусрета председника Џорџа Буша и Владимира Путина, ове недеље на самиту Групе осам у Немачкој, а затим 1. и 2. јула на породичном имању Бушових у Мејну. Шефица америчке дипломатије Кондолиза Рајс и Путин употребили су у својим изјавама прошле недеље изразе који подсећају на речник хладног рата, оцењује „Вашингтон пост”.

Примајући признање за допринос обједињавању Немачке, Рајсова је у Потсдаму директно подсетила на тај период идеолошког и војног надметања, рекавши дословно следеће: „ми желимо партнерство с Русијом у духу двадесет првог века, а Русија изгледа делује по принципу из прошле ере”. Путин је, додаје се, готово истовремено, на конференцији за штампу оптужио Америку за империјализам, као и да је планом за постављање ракетног штита у централној Европи подстакла „нову рунду трке у наоружавању”.

Обе стране се истовремено труде да своје акције објасне тако да не представљају претњу једна другој. Ракетни штит је, кажу Американци, превентива против пројектила који би могли да дођу од „отпадника”, каквим се у САД нарочито сматра Иран. Тестирање нове руске ракете је, кажу Руси, само „одговор на ту једнострану акцију партнера и има за циљ да одржи баланс снага у свету”.

„Њујорк тајмс” истиче да је „широки дијалог између Вашингтона и Москве достигао најштрији тон после пада комунизма”. Аналитича-

ри констатују да је до погоршавања односа дошло после више година интензивног зближавања Беле куће и Кремља, од Регана и Горбачова, преко Клинтон и Јелцина, до Буша и Путина. Почетак крупнијег неслагања у садашњем „тандему” представљала је америчка инвазија на Ирак 2003. да би се потом распламсавала заједно с растом руске енергетске моћи и споровима око процеса у бившим совјетским републикама.

Појединим аналитичарима се чини да Америка и Русија улазе у фазу рedefинисања укупних односа, у којима су се везе између њихових председника испољиле као постојаније него између две земље. Примећује се, при том, да ни Буш ни Путин нису један другог поименично критиковали. Американца чак избегава да лично изговори тешке речи на рачун Русије, али је уместо њега то, прошле недеље у Балтимору, учинио амерички „експерт за Русију, заменик помоћника државног секретара за европске и евроазијске послове” Дејвид Крамер. Он је актуелне акције Кремља оценио као „негативне тенденције према људским правима и демократији у Русији” уз „повећани притисак на новинаре и невладине организације” и додао томе и критику на рачун низа спољнополитичких потеза Москве, међу којима и њено „политизовање” испорука нафте и гаса европским земљама.

Крамеров критички говор представља „наставак дипломатске тактике Беле куће да најтеже поруке препусти нижем рангу званичника, како би се доносиоцима политичких одлука оставио шири простор за договарање на вишем нивоу”, оцењује „Њујорк тајмс”. Лист подсећа да је Путин први страни лидер кога је Буш позвао на породични посед у Кенебанкпорту и наводи речи Рајсове из Потсдама да се у односима Америке и Русије испољавају „кооперација и конкуренција, пријатељство и трвење”. „Пост” указује и на то да нека од трвења изгледају „непремостива”. Као примере за то именује „неслагања око будућег статуса Косова и амерички план за постављање система ракетне одбране у Европи”.

ТЕКУЋА ТРАКА**Коштуница са Путином**

Премијер Србије Војислав Коштуница разговараће 9. јуна у Санкт Петербургу с председником Русије Владимиром Путином, пише Политика. Лист наводи да ће на састанку, који ће бити одржан током заседања Међународног економског форума, главна тема бити питање статуса Косова.

Путин и Коштуница ће се састати непосредно по завршетку самита Г8, који се 7. и 8. јуна одржава у немачком летовалишту Хајлигендаму.

Савет за националну безбедност

Влада Србије је фомирала Савет за националну безбедност, који би требало да координира рад свих служби безбедности.

Чланови Савета су председник и премијер Србије, министри правде, одбране и полиције, начелник Генералштаба Војске, директор БИА и шефови Војне безбедности и војне обавештајне службе. Савету ће председавати председник Србије Борис Тадић.

Прво, па Босна

Посета министра иностраних послова Србије Вука Јеремића Босни и Херцеговини била је прва тема свих медија у БиХ. Чињеница да је нови шеф српске дипломатије за своје прво путовање у иностранство изабрао БиХ, у Сарајеву се тумачи као израз позитивног заокрета званичне политике Србије према Босни и Херцеговини. Однос претходног кабинета Војислава Коштунице према Сарајеву био је у знаку фаворизирања односа Београда и Републике Српске.

Албански конкурс

Парламент Косова је 4. јуна објавио двонедељни конкурс за нови дизајн заставе и националних симбола Косова. Конкурс је расписан упркос томе што је независност Косова и даље под знаком питања. Албанска застава користи се на Косову од 1999, али према плану изасланика УН Мартија Ахтисарија Косово мора да осмисли нове симболе, који ће одражавати мултиетнички карактер Косова, на ком живе и 100.000 Срба и турска и ромска мањина.

Роберт Зелик на челу Светске банке

Потрес у Светској банци који је довео до оставке њеног председника Пола Волфовица смирило се, по свему судећи, тако што ће њено кормило преузети нови кандидат Џорџ Буша. За то место предложен је Роберт Зелик, који је прошле године поднео оставку на дужност заменика Кондолизе Рајс. Од одлазећег челника разликује се у неколико битних карактеристика: специјализован је за међународне економске односе (био је трговински представник САД од 2001. до 2005. године), исказао се као вешт интернационални преговарач, нарочито с Кином, па и тиме да као „енергичан руководилац уме да придобије наклоност сарадника”. Званична смена на челу Светске банке заказана је за 1. јул.

Турска припрема акцију против Курда

Курдски герилци на Турско-Ирачкој граници прошле недеље су у две акције убили шест цивила и шест војника. Турска армија је ликвидирала дванаест побуњеника. Турска већ данима гомила појачања на граници према Ираку, како би се, коначно, стало на крај курдским побуњеницима који су нашли уточиште у северном Ираку одакле повремено нападају циљеве у Турској. „Ми, војници, спремни смо”, изјавио је на једној међународној конференцији у Истанбулу начелник Генералштаба генерал Јашар Бујуканит. Он је без увијања рекао да ће армија упасти у северни Ирак чим јој влада изда такво наређење.

ЕКО

НОМИЈА

*Добра и лоша страна српске економије***Вишак у буџету, дефицит у спољној трговини**

Буџет Републике Србије је у првих пет месеци ове године остварио суфицит од око 33 милијарде динара, док је у првом кварталу текуће године остварен раст бруто домаћег производа од око седам одсто и раст индустријске производње за 5,3 одсто, изјавио је прошле недеље српски министар финансија Мирко Цветковић. Он је, међутим, упозорио да је и даље највећи економски проблем Србије висок спољнотрговински дефицит.

На конференцији за новинаре у седишту Владе Србије, Цветковић је навео да је до 25. маја ове године буџет Србије остварио приход од око 234,7 милијарди динара, док су расходи износили 201 милијарду динара, тако да је суфицит од 33,3 милијарде динара већи од планираних 26 милијарди. Толико је било предвиђено Уредбом о привременом финансирању од јануара до јуна ове године.

Министар финансија је навео да је највећи део прихода буџета дошао од пореза у износу од око 193,3 милијарде динара, а конкретно од пореза на додату вредност – око 100 милијарди динара. Цветковић је рекао да је у прва четири месеца раст индустријске производње износио око 5,3 одсто, док је раст цена на мало, посматрано од децембра прошле до априла ове године, износио 2,1 одсто.

Говорећи о спољнотрговинској размени, Цветковић је навео да је у првом кварталу извоз износио свега 1,8 милијарди долара, док је увоз достигао око 3,8 милијарди, тако да је дефицит у првом кварталу ове године око две милијарде долара. Он је рекао да је охрабрујуће то што је у том периоду извоз растао по стопи од 45,8 одсто, а увоз од 43,6 одсто, али је то за сада недовољно да би се премостио велики јаз у размени с иностранством.

Србија поново дотира стамбене кредите

Стамбени кредити које дотира српска држава опет се одобравају. После кратке паузе банке у Србији су од прошле недеље почеле да примају захтеве за те кредите. Зелено светло претходно им је упалила Национална корпорација за осигурање стамбених кредита, а на основу Уредбе о привременом финансирању којом је за те намене до краја јуна у српском буџету обезбеђено 200 милиона динара. Право решење за потпуни наставак програма субвенционисаних кредита, како је нагласио потпредседник српске владе Божидар Ђелић, јесте усвајање буџета за 2007. Он је најавио да ће се додатна средства за субвенционисање стамбених кредита обезбедити у буџету који ће бити изгласан до краја јуна и да постоји могућност да се ти кредити одобравају и старијима од 45 година. Недавно је држава одлучила да субвенционира и стамбене кредите индексираних и швајцарским францима, а у плану нове владе је и да се ослободе плаћања пореза они који први пут решавају стамбени проблем.

Девизне резерве земље достигле су износ од 12,9 милијарди долара, док је бруто домаћи производ по становнику у 2006. години износио 4.207 долара, рекао је Цветковић и подсетио да је раст бруто домаћег производа у 2006. износио 5,7 одсто, а у првом кварталу ове године је достигао седам одсто.

На питање новинара да ли су постојала оперативна средства од око 200 милиона динара, колико је Уредбом о привременом финансирању било намењено Националној корпорацији за осигурање стамбених кредита, Цветковић је одговорио потврдно. Он је напоменуо да су та средства већ на располагању, па је у току одобравање првих захтева за субвенционисане стамбене кредите.

КРИВО

ОГЛЕДАЛО

Срби су велики народ и део Европе. Сједињене Америчке Државе се залажу за брзу интеграцију Србије у ЕУ.

Кондолиза Рајс,
америчка државна секретарка

Не ваља да смо мимо света, посебно када имамо шта да добијемо и научимо. Није добро да постављамо границе и да се међимо. Кад је реч о држави, што се тиче материјалне стране те приче, могли бисмо много да научимо од Европе, много да добијемо од њиховог искуства. У моралном погледу, ми смо очуванији и изнад њих, мање тога нас је захватило. Европа, нажалост, као и свака цивилизација, има свој успон, своје подне и свој пад, а Европа данас у том погледу силази доле. Али, она може да нам буде учитељ и да нас научи раду и реду. И то је довољно. И у природи мањи поток у већи увире. Желели ми то или не, Европа је на неки начин казан који се постепено кува и једног дана све ће бити једна чорба. Нечега ћемо морати да се одрекнемо, али ћемо добити нешто друго.

Лаврентије,
епископ шабачко-ваљевски

Ја сам луд, ја могу да вас убијем. Пола МУП-а сам ја запослио, они могу за мене да вас муче.

Славко Лукић,

професор уставног права у Подгорици (Из расправе са студентима који су се жалили да професор Лукић излазак на испит условљава куповином фотокопије своје књиге по цени од 60 евра)

Председнице, спасите Земљу, ви задњице једне, убићемо вас у Љубљани. Добро дошли.

Тони Слуга,

први словеначки терориста (Електронско писмо упућено Џорџу Бушу због којег је Слуга у Мурској Соботи осуђен на четири месеца затвора)

СРПСКА

ПОШТА

Сјећаш ли се Весне Пешић?

За Весну Пешић знам откако знам за демократског себе. Од оних првих дана када су само најлуђи и најхрабрији постављали барикаде на Милошевићевим хорсокацима.

Била је, не баш раме уз раме, али раме уз лат оног Вуку што је вукао напред, главом кроз зидове, често са завојем на челу. Била је раме уз кук оног Ђинђићу, и оног Коштуници, не овом Коштуници него оног Коштуници, што је био кост у грлу Фараону са Дедиња. Тек, беху то славна времена. Весна је била прва лига, играла у репрезентацији демократске Србије, и као неку врсту заслужене награде добила место амбасадора у, за нас Србе, веома важном, мада далеком и неутријалном Мексику. Каква штета што тамо није остала заувек.

Вратила се Весна пре пар година у Београд и наставила тамо где је стала – на барикадама. Само што више није било ни Вука, који се одвукао у министре, ни покојног Ђинђића, ни маленог Коштунице, који је попут оног Вукашина из народне песме обукао пар бројева веће одело побеђеног Момчила тј. неваљалог Слобе. И тако је Веца ландарала сама на ветру. Било ми је океј да је слушам како сикће са Б92, то је још имало неког смисла, мада су и ови отишли у комерцијалу. Али кад је почела да виси на РТС-у, којег је онамад хтела да сруши јајима, а тек кад се прежалила девојка и окренула „Пинку“!? Знао сам да то не може да изађе на добро. И шта се десило...

Има на тој несрећној ружичастој ТВ нека

емисија, зове се „Судар“. И тамо је Веца имала сударити се са Миланом Ивановићем, председником Српског националног већа (с Косова и Метохије). И то је већ само по себи довољно за грађанску Вецу да јој притисак оде у мајичну кад јој се преко пута нацрта неко са српским и националним атрибуцима у називу. И сад, причају они тако, па и расправљају, па се, богами, и посвађаше, али не може онај човек ништа спрам кунг-фу Веце која је била у рингу са много већим мајсторима од овог. И то је оно што страшно нервира Вецу, то што је њена тешка артиљерија принуђена да троши драгоцене гранате по неком понтонском мостићу. Све док овај човечуљак не спомену Кустурицу и не изрази своје дивљене према овом српском великану! Е, ту Веца пуче у парампарчад. И кад поче да бљује отров, ја рекох сад ће жена скроз да се исцеди, нема ништа од ње да остане у ону столицу. Вели Веца: „Ви се дивите Емиру Кустурици?! Па то је један од људи без икаквог морала! Каква је његова држава Србија?! Није му, бре, држава Србија, него Босна и Херцеговина! Срам га било! Нико, верујте, нико у Србији од њега није тражио да се прекрсти, да се он од Емира зове Немања... Да ли је то неко тражио од њега? То је један купљен човек од А до Ш. Погледајте само имовину коју он има. Ја се стидим тог човека. Ја сам само искористила прилику да кажем да се ви дивите човеку којем се ја не дивим, уопште му се не дивим, зато што то ради из користољубља...“ И тако је Пешићка искористила прилику да се избламира за сва времена и у сваком погледу. Та је емисија била пре два месеца. Сад јој се мало слегло, па се јавно извињава, и јавности и Емиру. Иди, бре, Вецо, у пензију.

Братислав Вељич

УГАО ЗА

СМЕХ

Чудни огласи (2)

Истинити босански, хрватски и српски огласи у облику у којем су предати:

- Пosaо чувања дјече тражим коју урачуљивих људи
- Празне тел. картице мјењам за украсне рибице
- Млади откачени дечко тражи посао
- Шарпланинац, бирано мушко штене, отац Буцо Бјеловарски, мајка одлична
- Три офуцане фотеле
- Пристојан сијамски мачак без искуства, тражи искусну мачку за заједничке тренутке
- Перилица рубља с искуством
- Липицански пастух, ергела Ђаково, ујакан и вози, фијакер и гумењак, може замјена за пиштољ Црвена застава
- Лимун у родном стању
- Вртљиве фотеле
- Грдилиште с локалном дозволом
- Пећи, 4000 и 5000 калција
- Боља госпођа би чувала дијете
- Пећ на круто гријање
- Ууго, у очајном стању
- Сибирског хуску-а мјењам за фотокопирни апарат
- Шумадијски сајлараш
- Лада Њива
- Голубови вишеструки шампиони, шаљем их поштом
- Строј за резање углова-шошкалица
- Ја би се дружио с једном шифром из огласника
- Цивилизиран пословни простор
- Четвероугласто градилиште
- Јоги кревет за 1.5 особу

Дружење ђака из Будимпеште и Мола

Незаборавни боравак у Молу

Са великим задовољством смо прихватили позив Снежане Дошић, директорке Основне школе „Новак Радонић” из Мола, да започнемо сарадњу и дружење деце Српске школе из Будимпеште и деце 4. разреда молске школе у источном делу Бачке.

Са великим ишчекивањем и узбуђењем смо чекали када ћемо кренути на пут у Србију. Коначно је и тај дан освануо. Сви смо били весели, расположени и једва смо чекали да се упознамо са новим другарима. Одмах по доласку у Мол са учитељицом Мирјаном Ковач, сачекали су нас другари – домаћини. Заједно са њима смо обишли школу, почастили се, освежили и кренули у куће домаћина. Девојчица код које сам ја станувала била је јако љубазна према мени и трудила се да се добро осећам. Свако вече смо ишле у шетњу поред реке Тисе и сусретали се са осталим другарима из школе.

Директорка Снежана Дошић, учитељице Боба, Тамара и Мирјана припремале су разне програме за нас и наше домаћине. Први дан смо учествовали у спортским активностима и играма, затим смо сликали мотиве Будимпеште на зиду школског дворишта, у позоришту смо погледали две представе, па смо и ми имали прилику да домаћинима прикажемо нашу представу под називом „Никад два добра”, која је пропраћена плесовима за шта смо били богато награђени аплаузима. Посетили смо „Катаи салаш” у Малом Иђошу, цео дан нам је био испланиран и испуњен разним

активностима. Јахали смо коње, магараца и возили се трактором. Са водичем смо обилазили салаш, куће и амбаре и слушали занимљива предавања о начину рада и живота људи на салашима. Затим смо посетили и музеј пекарства и видели оруђа која су некада људи користили за прављење хлеба и пецива.

Није изостала ни настава. Свакодневно смо у јутарњим часовима похађали наставу и учествовали у свим активностима. Последњи дан је био организован крос у целој Србији, трчало се у месту Ада. Из мог разреда је учествовало пет ученика, али, на жалост, нису освојили прва места.

Дошао је тренутак када је требало да кренемо у Будимпешту и растанак нам је био најтежи. Било је суза и туге. Зато једва чекам септембар када ће наши другари из Мола доћи у Будимпешту.

Тила Станковић 4. разред

Утисци ђака из Мола

Ново пријатељство

Пријатељство је највеће човеково богатство. Пријатељство не мораш имати само у својој држави, у свом граду, него се пријатељство може склопити и у другим градовима и државама.

Једне недеље смо имали госте из Мађарске. Мој друг Деки, другарица Сандра и ја смо примили госте Адама Хенинга, Катгу Шоцо и Биљану Сабо. Да би се лепо осећали код нас, сваки дан смо имали програм. Било је спортско такмичење, представа, а један дан су ишли на салаш. Последњи дан њиховог боравака је био крос РТС-а. После активности у школи, Биљана и ја смо причале и возиле се бициклима. Дружиле смо се са њеним другарицама. Њој су се такође свиделе моје другарице. Посећивале смо их и обе су долазиле код нас да се заједно играмо. Један дан смо ишле у Аду. Тамо смо срели наше другаре. Заједно смо ишли у ађански парк. После добре забаве, одлазили смо кући, гледали телевизор, вечерале, дуго разговарале и шалиле се. Обе смо обожавале да слушамо музику и играмо уз њу. Имамо доста заједничких особина.

После ручка бисмо на тераси појеле сладолед, а Биљана би рекла: „Један дан, један сладолед!”, а то је чу-

ла у представи коју смо гледале у школи.

Већ други дан, Биљана се осећала као код своје куће. И ја сам се лепо осећала у њеном друштву. Чак сам научила и доста речи на мађарском језику.

Када је дошло време њиховог повратка у Будимпешту, биле смо јако тужне. Биљана ми је рекла да сад она мене чека да јој дођем у госте. Размениле смо телефонске бројеве и адресе и обећале смо једна другој да ћемо одржавати контакт, а на растанку је било мало суза и обећање да ћемо се видети.

Другарство је љубав која живот краси, причувај га да се не угаси!

Ања Дошић

Моја гошћа

Моја гошћа из Будимпеште се зове Тила Станковић. Још првог дана смо се спријатељиле, тако да сам за неколико дана њеног боравака у мојој кући имала осећај као да се дружим неколико година.

Први дан нам је протекао у спортским играма на стадиону поред Тисе. Када смо дошле кући, мало смо се одмориле, а затим отишле на дружење са Сандром и њеном гошћом Маријом.

Шетале смо нашом главном ули-

цом, седеле на клупи и јеле сладолед. Други дан смо преподне провели у школи. Тила је седела са мном у клупи. Допало јој се наше село, а и школа. Поподне сам хтела да се Тила и ја провозамо кочијом, али она је то одбијала јер много воли животиње и сматра да је упрегнута животиња злостављена. На крају је ипак пристала да се провоза. Следећег дана су гости ишли на салаш. Тамо је Тила јашила магараца и било јој је јако лепо. Увече смо се дружиле са Ирином и Софијом. Време нам је протекло у игри и шали. Нисмо остале до касно јер је сутра требало опет ићи у школи, а и Тилу је у пола девет требао да зове тата.

Последњи дан њеног гошћења је такође био занимљив, иако смо знале да се растајемо. У Ади је одржан крос РТС-а на којем смо обе трчале. Ја сам била прва и зато сам била много срећна, а и поносна јер сам могла Тили да покажем колико волим спорт и како се трудим да будем успешна.

Сваки растанак је тужан, па је и овај био такав. Никада нећу заборавити Тилу и њене другаре и ових неколико дана дружења са њима ће ми остати и сећању до краја живота.

Душица Станаћев

Угостио сам другара из Будимпеште

Био сам у школи када је учитељица рекла да су нам управо стигли гости из Будимпеште које смо сви већ дуже време нестрпљиво очекивали. Пожурили смо низ ходник, а они су већ били у њему.

Знао сам унапред да се мој нови другар зове Дејан Дујмов и покушао сам да га препознам међу придшлом децом, иако нисам знао како изгледа. Мој тата нас је одвезао кући. Одмах сам Дејану показао моју собу и пожелео му добродошлицу. После ручка и краћег одмора ишли смо на терен где смо учествовали у спортским играма, али нас је на крају киша отерала. Када је киша стала, прошетали смо по селу и отишли на сладолед. Ту ноћ смо брзо заспали.

Следеће јутро смо били у школи. Гости су такође присуствовали настави и делили клупе са нама. После подне је требало да сликамо на зиду, али сам ја имао фудбалску утакмицу, па сам и Дејана повео да навија.

Дан је брзо протекао у игри и за-

бави, па смо се и друго вече радовали кревету. Трећег дана су гости ишли на „Катаи салаш”, где су могли да виде како су некада људи живели у нашим крајевима окружени природом и многим животињама. Око пет сати сам отишао да сачекам Дејана, а онда сам га повео у мој свет компјутерских игрица. Остали смо будни до касно у ноћ.

Последњи дан смо провели на кросу Радио-телевизије Србије. Трчала је цела Србија, а Дејан и ја смо такође узели учешће. Дејан је на циљ стигао петнаести, а ја четврти.

Тог послеподнева су Дејан и његови другари требали да се врате у Будимпешту. Дејан нам се захвалио на гостопримству, а ми смо му пожелели срећан пут и да нас поново посети.

Данило Милошевић

Угостила сам девојчицу из Будимпеште

Пре неколико месеци моји другари и ја смо сазнали да ће нам у госте доћи деца из Будимпеште. Ја сам њихов долазак са нестрпљивом очекивала.

Стигли су у уторак, а мени је припала част да угостим девојчицу дуге, плаве косе и светлих очију по имену Софија Шибалин. О њој сам сазнала да јако воли коње и да тренира јахање већ четири године. Свакога дана смо ишле заједно у школу и седеле у истој клупи. Свако попдне смо се дружиле са мојим другарима из школе и осталом децом која су допутовала са Софијом.

Учествовали смо у спортским активностима на фудбалском терену крај Тисе, сликали смо мотиве Будимпеште на зиду у школском дворишту, гледали позоришну представу, а гости су једно послеподне провели на војвођанском салашу.

Нас две смо биле нераздвојне, много смо причале јер смо имале интересантних тема за разговор. Описивала ми је њену школу, продужени боравак и како проводи слободно време. Упознала сам је са мојим селом које се зове Мол, а последње вече смо ишле у Аду да једемо пицу.

Софија ми се јако свидела, па сам убеђена да сам стекла још једну праву другарицу. Једва чекам да јој узвратим посету. Волела бих да упознам њен град о којем ми је тако много причала.

Ирина Морковић

Дани позоришта и културе на летњој позорници у Ловри

од 21. до 24. јуна 2007.
у организацији Српског позоришта у Мађарској

21. јуни (четвртак) у 20.30 сати
Српско позориште у Мађарској

„Мостови Париза”

мономјузикл о Едит Пјаф
главна улога – Зорица Јурковић
текст и режија – Милошевић & Рус Со.

22. јуни (петак) у 19.30 сати

Отварање изложбе сликара Беле Феђа

22. јуни (петак) у 20.30 сати
Гостовање бугарског позоришта
Малко Театро Будимпешта

„...Слободњак...”

импровизирана, комична трагедија,
на основу стварних догађаја
Режија: Иштван Ц. Нађ

Играју:

Петер Шерер, Јожеф Тот, Габријела Хаџикостова
Музика: Слободан Вертетић

23. јуни (субота) у 20.30 сати
Српско позориште у Мађарској

Музеј естраде

документарни мјузикл
Наступају:

Габријела Хаџикостова, Зорица Јурковић,
Катица Шокац, Даринка Орчик, Раде Сенић, Ратко Краљевић,
Никола Скорић, Тибор Ембер, Божидар Путник,
„Дешчански дукати” и оркестри:

Фестивалски оркестар под руководством
Крунослава, Киће Агатића и „Дунавски бисери”
Режија: Милан Рус

24. јуни (недеља) у 20.30 сати
Гостовање Београдског драмског позоришта
Ерик Емануел Шмит:

„Оскар и мама Роз”

монодрама
Мама Роз: Весна Чипчић

Приредбу су помогли:

Јавна фондација за етничке и националне мањине,
Самоуправа села Ловре, Бугарска самоуправа села Ловре
и града Српског Ковина
COMP-Press Kft. Будимпешта

Слушајте Радио Срб

Једносатним информативним издањем, састављеним од разних
говорних прилога, јавља се Радио Срб – интернет радио српске за-
једнице у Мађарској. Радио Срб своје информативне емисије еми-
тује сваког петка од 17 до 18 часова, а можете их чути и касније, на
сајту:

www.szerb.hu

Концерти

9. јуни – оркестар Шендерге – Mecser, Ladikos fesztival
10. јуни у 15.00 сати – Tahitófalu Eperfesztival
17. јуни у 18.30 сати – ансамбл Вујичић,
Будимпешта IX кварт, Трг Бакач
23. јуни у 20 сати – ансамбл Вујичић,
Országos Széchenyi Könyvtár

Дан села у Ловри

30. јуна 2007.

Целодневни програми на обали Дунава
Гост вечери: Гордана Лазаревић,
естрадна певачица из Србије

Веронаучни камп 2007. – Будимпешта

У организацији наше Епархије јубиларни – 15. веронаучни камп
биће одржан ове године у Будимпешти, од 22. до 29. јула. Могу се при-
јавити деца од 6 до 16 година која су активна у Цркви и похађају веро-
науку. Заједно са свештеницима-вероучитељима и искусним васпита-
чима, деца ће бити смештена у **Ћачком дому Српске школе** где ће
осим смештаја имати и потпуно снабдевање: доручак, ручак и вечеру.
У програму, као и ранијих година, поред часова веронауке, црквеног
појања биће и ручног рада и осталих душекорисних занимања. У ок-
виру разоноде предвиђена су и купања у градском базену и излет у
Сентандреју и Српски Ковин, где су приређена прва три наша верона-
учна кампа. Главна тема овогодишњег кампа је: „Свети Сава – *наш
први учитељ*”. Камп се завршава са св. Архијерејском Литургијом и
заједничким св. Причешћем и изложбом о прегледу рада наших ра-
нијих кампова.

Молимо све заинтересоване да приликом пријаве доставе и број
Ћачке легитимације (*diákigazolvány*) и евентулане повластице које по-
седују (*bérlet stb.*).

Пријава се врши са уплатом од 10.000 фт. и аконтације.
Пријавити се можете до **30. јуна** ове године првенствено
код својих **парохијских свештеника** или код организатора:
о. Павла Каплана на тел. 06-24/482-572, 06-30/48-48-778

Српско позориште у Мађарској

Приказује представу: „Мостови Париза”
мономјузикл – о Едит Пјаф
главна улога – Зорица Јурковић
текст и режија – П. Милошевић и М. Рус
16. јуни у 19.30 сати, велика сала КДЦСМ
(Budapest, VI nagymező u. 49.)

Улазнице искључиво путем резервације
Телефон: 354-1186, 06-30-273-33-99

Представу је помогла:

Јавна фондација за етничке и националне мањине

XIII Дунавски карневал

Међународни сусрет култура од **16. до 24. јуна**

У оквиру програма:

фолклор, народна музика, светска музика, концерти

Место одржавања програма:

Wörösmarty tér, Margitsziget, Roosevelt tér, Budakalász

VIII српски језички камп „Вук Караџић”

Балатонфењеш, од 03. до 09. јула 2007.

Самоуправа Срба у Мађарској у сарадњи са Српском самоуправом
у Печују и Српском самоуправом II кварта у Будимпешти, осми пут
организује летњи језички камп „Вук Караџић”, од **03. 07. до 09. 07.
2007.** у Балатонфењешу на обали Балатона.

Очекују се пријаве деце од другог разреда основне школе до десетог
разреда гимназије.

Рок за пријављивање: до 30. априла 2007.

Износ уплате: 15.000 фт.

Рок уплате: до 15. јуна 2007.

Табор се организује са циљем да се унапреди знање српског језика
и познавање српске културе.

Информације можете добити преко телефона ССМ: 331-53-45 од
Јадранке Драгојловић и Милана Ђурића, моб. 06/70-771-4823, др Јо-
ванке Ластих, моб. 06/70-337-2589.

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса:
Српске народне новине, 1065
Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-
0654. Главни уредник: Милан Степанов,
секретар редакције: Милица Вукајловић.
Оснивач и издавач: Српски демократски
савез. За издавача: Андрија Роцков.
Финансира се на основу мањинског за-
кона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер:
Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пош-
та, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus
Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на
жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за
целу годину. За иностранство годишње 40 EUR.

HU ISSN 1215-072 x

(10.000 Фт) – Штампана: КОМП-прес Кфт. Одговорни
пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоци: Карољ Сабо. ◆ Српске народне
новине на Интернету: Home page: www.snn.hu E-mail: stepanov.milan@gmail.hu

Фото: Иван Јакшић

Црква за три светиње

На Цетињу три хришћанске светиње

Филермосе, рука светог Јована Крститеља и честица Часног Крста биће стално изложене у посебно изграђеној цркви. У изградњу цркве биће укључене државе у којима су те светиње током своје вишевековне историје биле на чувању, а пре свих Русија и Србија, али и Малта, Грчка, Немачка, Белгија, Естонија и Данска.

Ове хришћанске светиње је средином априла 1941. године донео у манастир Острог Петар Други Карађорђевић и краљевска влада, с циљем да се светиње сачувају од немачког окупатора, пошто су до тада чуване на Белом двору у Београду. Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, али и поједини значајни људи из политичког живота Црне Горе, залагали су се да ове три хришћанске светиње буду на једном месту.

Мада се готово све зна о историји руке светог Јована Крститеља и честици Часног Крста, мало је оних који знају историјат иконе Богородице Филермосе, коју су вековима чували Малтешки витезови, а била је и на двору руског цара и српског краља. Икона Богородице Филермосе једна је од најзначајних хришћанских чудотворних реликвија, некадашња заштитница острва Родоса и заштитница Сувереног Војног Малтешког Реда. Сматра се да ју је насликао сам јеванђелиста Лука у Јерусалиму, а њена историја је записана тек од 11. века, када су је Јовановци донели на Родос на брдо Филермо.

Икона Филермоса са Родоса је 1522. године због турске окупације пренесена у градове Италије Месину и Бари, а затим 1530. у Ницу у Француској. Када су Малтешки витезови са шпанским краљем Карлом Петим направили договор око свог новог седишта, икона Филермоса је смештена на Малту у Ла Валету 1530. до 1798. године. Када је Наполеон окупирао Малту 1789. године у пљачкашком налету његови

војници су скинули све драгоцености са иконе Богородице Филермосе. Икона, ипак, преко Трста у Италији са малтешким витезовима стиже у Русију, где руски цар Павле Први постаје заштитник малтешких витезова. Тада икона Богородице Филермосе добија нову златну ризу и додатно је украшена скуповцем дијамантима, сафирима и рубинима.

Сличне украсе у руским царским ризницама добијају и рука светог Јована Крститеља и честица Часног Крста. Ове светиње су у бурним путевима историје биле пратиоци чудотворне иконе Богородице Филермосе. У царској Русији биле су посвећене посебне годишње светковине икони Филермоси и светињама које су биле уз њу све до Октобарске револуције 1917. године, када је белогардејци склањају у Москву, Петроград, Гатчин, а потом, преко Естоније 1919. доносе у Копенхаген код Марије Фјодоровне, мајке руске краљице, која је након револуције пребегла у Данску.

Ове хришћанске светиње су у Данској од 1919. до 1928. године, затим су годину дана у Берлину, а потом их Марија Фјодоровна доноси на Двор у Београд 1929. године, где су биле до априла 1941. године, а од тада до данас су у Црној Гори. Влада Црне Горе 1978. године предала је честицу Часног Крста и руку светог Јована Крститеља Митрополији црногорско-приморској и данас се налазе у Цетињском манастиру. Икона Богородице Филермосе предата је те године Музејима Цетиња, сада Народном музеју Црне Горе. Од 2002. године чудотворна икона Богородице Филермосе је у Плавој капели у згради Народних музеја Црне Горе. Три хришћанске светиње из Црне Горе никуда нису преношене од 1941. године, осим што је рука светог Јована Крститеља 2006. године била 40 дана на поклоничком путовању по земљама бившег Совјетског Савеза.

Честитка српском патријарху

Његова Светост патријарх московски и целе Русије Алексеј II упутио је честитку Најсветијем патријарху српском Павлу поводом 50-огодишњице његове архијерејске службе, саопштила је прес-служба Московске патријаршије.

„За време Ваше полувековне архијерејске службе, целом православном свету постали сте познати као ревносни архипастир, учен богослов, који је све те особине сјединио личном побожношћу”, пише у честитци.

Истина о Јасеновцу

Предлог програма уређења и заштите Спомен подручја „Доња Градина” предвиђа изградњу музеја у коме ће бити документи, предмети, аудио-снимци, резултати истраживања злочина почињеног на том локалитету, како би се створила слика како је заиста изгледао усташки логор Јасеновац.

Председник Извршног одбора Удружења „Јасеновац – Доња Градина” Владимир Лукић рекао је да је предвиђено да се на локалитету Доње Градине изгради и информативни центар, плато за предавања, изложбе и пројекције, и као посебно важно истакао подизање споменика страдалој деци у овом најмонструознијем логору смрти.

Говорећи на пленарној седници 4. међународне конференције о Јасеновцу, он је рекао да је у оквиру комплекса Доња Градина потребно изградити и верске објекте за Србе, Јевреје и Роме, јер је тај систем усташких логора направљен за ликвидацију и геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима.

Лукић је указао да истраживачки радови у Јасеновцу, односно Доњој Градини, као што су откривање

гробница и гробних поља, попис жртава, инвентарисање истраживачких радова, попис документације, предмета, литературе и друго никада нису доведени до краја. „Управо због тога логор Јасеновац и његове жртве су и могле да буду предмет манипулација, што су неки квазиписци, односно квазиистраживачи, нарочито у Хрватској, обилато користили” – рекао је Лукић.

На пленарној седници прочитан је и реферат Јулије Кош из Загребa, која се осврнула на хрватски музеј Јасеновац, у којем је остварена идеја бившег хрватског председника Фрање Туђмана о релативизацији жртава Другог светског рата.

Она је констатовала да је то урађено музејском поставком, чији су аутори преуредили историјску истину а да нису у већој мери посезали за неистином тако што су користили комбиновану технику наглашавања небитних и заобилажења битних чињеница, фотографија и предмета. Према њеним речима, примењен је и привидно неутралан однос према починиоцима са истовременим понижавањем жртава.

Деманти владике Амфилохија

Његово високопреосвештенство архиепископ цетињски и митрополит црногорско-приморски Амфилохије демантовао је информације да ће он бити 45. патријарх Српске православне цркве након Његове светости српског патријарха Павла.

„Ја сам митрополит црногорско-приморски и неће се тако лако мене Црногорци рагосиљати. Овдје сам и остаћу овдје уз помоћ Божју. Већ сам и гроб свој спремио, тако да не брину они који су забринути” – изјавио је митрополит Амфилохије новинарима у Будви.

Одговарајући на новинарска питања он је потврдио да су од долас-

ка Руса на црногорско приморје подигнуте две руске цркве, једна у близини Светог Стефана, а друга у Херцег Новом. Митрополит Амфилохије навео је да Руси у Црној Гори планирају и изградњу једног великог храма који би био посвећен светом Јовану Крститељу. Та идеја обелодањена је након што је прошле године рука светог Јована Крститеља из Цетињског манастира била на 40-дневном поклоњењу у градовима Русије, Украјине и Белорусије, када јој се поклонило више од два милиона православних Руса, Белоруса, Украјинаца и других православних народа из бившег СССР-а.